

ANALYSE Geeft progressieve box 3 een extra impuls aan het netto pensioen?

-
- Anouk Bollen-Vandenboorn en Elianne Janssen
- Week 38 17 september 2015

herziening van de vermogensrendementsheffing is bedoeld om rijkere Nederlanders hoger aan te slaan dan de kleine spaarder. Maar Anouk Bollen-Vandenboorn en Elianne Janssen vragen zich af of het plan geen extra prikkel geeft aan tonplussers om via het netto pensioen de belastingdruk juist te verminderen.

Sinds 2015 kennen we een specifieke vrijstelling voor de rendementsheffing in box 3 voor het netto pensioen en de netto lijfrente, mits voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Per 2017 gaat de rendementsheffing in box 3 voor particulieren naar verwachting aanzienlijk wijzigen, zo werd dinsdag op Prinsjesdag nog eens duidelijk.

Het fictief rendement op vermogen (nu 4%) krijgt drie verschillende percentages, variërend van 2,9% voor een vermogen tot €100.000 tot 5,5% voor een vermogen van meer dan €1 miljoen. De vraag rijst of deze plannen een extra prikkel geven aan individuen met hoge inkomens om gebruik te

maken van het netto pensioen en de netto lijfrente.

Wijzigingen box 3

Het heffingsvrije vermogen per persoon wordt per 2017 verhoogd naar €25.000 (de huidige vrijstelling bedraagt €21.330). Daardoor zal een tweepersoonshuishouden over de eerste €50.000 aan spaarsaldo geen

vermogensrendementsheffing hoeven te betalen. Boven de vrijstelling van €25.000 zal worden gerekend met een variërend fictief rendement, dat nog steeds wordt belast met een tarief van 30%.

- Vermogen van €25.000 tot €100.000 krijgt een fictief rendement van 2,9%

- Vermogen van €100.000 tot €1.000.000 krijgt een fictief rendement van 4,7%

- Vermogen van meer dan €1.000.000 krijgt een fictief rendement van 5,5%

Effect op netto pensioen en netto lijfrente

Per 2015 is het netto pensioen en de netto lijfrente geïntroduceerd voor pensioenopbouw boven een inkomen van €100.000.

In box 3 is onder voorwaarden een speciale vrijstelling gecreëerd voor de waarde van het netto pensioen en de netto lijfrente. Dat betekent dat over de waarde van het netto pensioen en de netto lijfrente geen jaarlijkse vermogensrendementsheffing (nu nog 30% belasting over een fictief rendement van 4%) hoeft te worden betaald over de waarde die het heffingsvrije vermogen overstijgt.

De plannen voor aanpassing van box 3 geven mogelijk een extra prikkel om het netto pensioen in te zetten als tool voor financiële planning. Immers, boven een vermogen van €100.000 (minus het heffingsvrije vermogen van €25.000) wordt de vrijstelling hoger door het hogere veronderstelde fictief rendement (4,7% resp. 5,5% ten opzichte van 4%).

Het netto pensioen en de netto lijfrente lijken daarmee een fiscaal instrument te worden, in plaats van maatregelen die eraan bijdragen om te komen tot de opbouw van een adequate oudedagsvoorziening.

Kapitaalkrachtigen en meerverdieners met grote vermogens krijgen een extra prikkel om mee te doen aan het netto pensioen en de netto lijfrente, om zo hun belastingdruk van box 3 omlaag te brengen. Niets is immers menselijker dan gebruik maken van mogelijkheden om belastingdruk te verminderen.

Is het voordeel echt zo groot?

Zoals aangegeven in het voorgaande kan de box 3 vrijstelling voor het netto pensioen en de netto lijfrente alleen onder voorwaarden worden verkregen. Bij aanpassing van box 3 vanaf 2017 wordt het voordeel pas hoger ten opzichte van de huidige situatie vanaf een pensioenkapitaal van ongeveer €239.000. Voor netto pensioen of netto lijfrente van spaarders met een kapitaal tot €100.000 wordt de omvang van de vrijstelling juist minder groot (het fictieve rendement daalt van 4 naar 2,9%).

Doordat de premie-inleg in het netto pensioen en de netto lijfrente is gemaximeerd en wordt bepaald aan de hand van leeftijdsafhankelijke staffels, is de nieuwe vormgeving van box 3 dus alleen interessant voor grootverdieners met veel vermogen en mensen die al vanaf jonge leeftijd kunnen deelnemen aan dergelijke regelingen.

Iemand die bijvoorbeeld een inkomen heeft van €200.000 en vanaf zijn 50e deelneemt aan een netto pensioenregeling met een maximale premie-inleg gebaseerd op de leeftijdsafhankelijke staffel met een rekenrente van 4%, zal (*ceteris paribus*) op pensioenleeftijd 67 pas €200.000 aan kapitaal bijeen gespaard hebben, uitgaande van een daadwerkelijk rendement van 3%. Daarmee lijkt de soep dus toch niet zo heet te worden gegeten als gedacht.

Wel blijft staan dat het netto pensioen en de netto lijfrente hoe dan ook een middel vormen om de vermogensrendementsheffing te vermijden. Een neerwaarts effect wat hieruit zou kunnen komen, is dat de vrijstellingen in box 3 voor het netto pensioen en de netto lijfrente alsnog worden afgeschaft om bovengenoemd neveneffect te voorkomen. Dit is onwenselijk, omdat dit leidt tot een verdere versoering van het pensioendomein.

Anouk Bollen-Vandenboorn is werkzaam als universitair hoofddocent bij MCT / ITEM, Maastricht University.

Elianne Janssen is promovendus bij MCT Maastricht University en is pensioenfiscalist bij PwC.